

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 2023

642/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 28 a §:n, mielenterveyslain (1116/1990) 6 a §:n, Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain (1635/2015) 16 a §:n ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 22 §:n 3 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat, terveydenhuoltolain 28 a § laissa 1281/2022, mielenterveyslain 6 a § laissa 1283/2022, Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 16 a § laissa 1289/2022 ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 22 §:n 3 momentti laissa 1102/2016:

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoitoon. Asetusta ei sovelleta opioidilääkkeiden käyttämiseen tukihoitona opioidiriippuvaisen potilaan muun sairauden aikana sairaalahoidossa tilanteessa, jossa vieroitusoireet pahentavat potilaan kliinistä tilannetta tai vaikeuttavat hänen hoitoaan.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *opioidiriippuvuudella* ICD-10 -tautiluokituksen F11.2x diagnostisten kriteerien täyttymistä;
- 2) *vieroitushoidolla* päihteettömyyteen tähtävää hoitoa, jossa käytetään apuna tässä asetuksessa tarkoitettuja lääkevalmisteita;
- 3) *korvaushoidolla* opioidiriippuvuuden hoitoa, jossa käytetään apuna tässä asetuksessa tarkoitettuja lääkevalmisteita ja jossa tavoitteena on kuntoutumisen edellytysten parantaminen ja kuntoutuminen sekä joko päihteettömyys tai haittojen vähentäminen ja potilaan elämän laadun parantaminen.

3 §

Käytettävät lääkkeet sekä niiden määrääminen ja luovuttaminen potilaalle

Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidossa saadaan käyttää buprenorfiinia tai metadonia sisältäviä lääkevalmisteita, joita saa määrätä potilaalle kyseistä hoitoa antavan toimintayksikön vastaava lääkäri tai hänen tähän tehtävään osoittamansa lääkäri.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lääkkeitä ei saa määrätä tässä asetuksessa tarkoitettuun vieroitus- ja korvaushoitoon lääkemääräyksellä apteekista toimitettavaksi. Lääkehoi-

to toteutetaan ja lääke saadaan luovuttaa potilaalle otettavaksi vain hoitoa antavan toimintayksikön valvonnassa. Jos potilas sitoutuu hoitoon hyvin, hänelle saadaan kuitenkin luovuttaa toimintayksiköstä enintään kahdeksaa vuorokausiannosta vastaava määrä lääkettä. Erityisestä syystä tällaiselle potilaalle saadaan poikkeuksellisesti luovuttaa lääkettä toimintayksiköstä 15 vuorokausiannosta vastaava määrä.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, buprenorfiinia ja naloksonia sisältävää yhdistelmävalmistetta saadaan määrätä lääkemääräyksellä apteekista toimitettavaksi potilaan allekirjoittaman, lääkelain (395/1987) 55 b §:ssä tarkoitetun apteekkisopimuksen perusteella niin kauan, kun sopimus on voimassa. Tällöin lääkärin on merkittävä lääkemääräykseen lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1088/2010) 13 §:ssä säädettyjen tietojen lisäksi hoitamansa virka, toimi tai tehtävä, jos nämä tiedot eivät suoraan ilmene lääkemääräyksestä ilman erillistä merkintää.

4 §

Korvaushoidon edellytykset

Edellä 3 §:ssä tarkoitetuilla lääkevalmisteilla saadaan aloittaa korvaushoito sellaiselle opioidiriippuvaiselle potilaalle, joka ei ole vieroittunut tai jolla ei riippuvuuden keston ja kokonaistilanteensa vuoksi arvioida olevan edellytyksiä vieroittua opioideista.

Hoidon vaativuuden sitä edellyttäessä hoidon tarve tulee arvioida ja hoito aloittaa ja toteuttaa erikoissairaanhoidon toimintayksikössä.

Sekä lääkehoidon että psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuuden vuoksi hoito tulisi toteuttaa mahdollisimman lähellä potilaan asuinpaikkaa.

5 §

Hoitosuunnitelma

Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidon tulee perustua hoitosuunnitelmaan, jossa lääke- ja psykososiaalisen hoidon lisäksi määritellään hoidon tavoitteet, potilaan muu terveyden- ja sairaanhoito, kuntoutus ja seuranta sekä yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä. Hoidon tavoitteet tulee selvittää hoitoa aloitettaessa ja niitä tulee säännöllisesti tarkistaa. Hoitosuunnitelmaa on tarvittaessa täydennettävä yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa sosiaalihuollossa tehtävällä asiakassuunnitelmalla.

6 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2023.

Tällä asetuksella kumotaan opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta eräillä lääkkeillä annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus (33/2008).

Helsingissä 29.3.2023

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Hallitussihteeri Anu Kangasjärvi